

"O küllî ve umumi desâtiri içinde, hususi ihsanâtı, hususi imdadları, hususi cilveleri var ki; her şey, her vakit, her hâceti için Ondandır istimdâd eder, Ona bakabilir." İzah eder misiniz?

"İşte, ruhumun feryadına ve kalbimin vâveylâsına vâfi ve kâfi ve teskin edici ve kanaat verici cevap ise, sırr-ı tevhid ile, Rahmân ve Rahîm olan Zât-ı Zülcelâlin, umumî kanunların tazyikatları ve hadisatın tehacümatı altında ağlayan ve sızlayan o sevimli memlûklerine, kanunların fevkinde olarak, ihsanat-ı hususiyesi ve imdadat-ı hassası ve doğrudan doğruya her şeye karşı rububiyet-i hususiyesi ve her şeyin tedbirini bizzat kendisi görmesi ve her şeyin derdini bizzat dinlemesi ve her şeyin hakikî mâliki, sahibi, hâmîsi olduğunu, sırr-ı Kur'ân ve nur-u imân ile bildim. O hadsiz meyusiyet yerinde, nihayetsiz bir mesruriyet hissettim."

"Kanun-u küllînin tazyikinden feryad eden ferdlere Rahmânü'r-Rahîm isimlerini hususi bir sûrette imdada yetiştirdi. Demek, o küllî ve umumi desâtiri içinde, hususi ihsanâtı, hususi imdadları, hususi cilveleri var ki; her şey, her vakit, her hâceti için Ondandır istimdâd eder, Ona bakabilir..."

İnsan, fitratının muktezası olarak çok acelecidir, her hatırına geleni hemen elde etmek ister. Arzu ettiği şeylerin akıbetini pek düşünmez, âhîret nimetlerini bile dünyada görmek ister. Halbuki dünyadaki bütün nimetler ahîret nimetlerinin bir gölgesi hükmündedir. İnsan bundan gafil olarak gölgeyi asıl zanneder, ona yapışır, onun olması için dua eder ve bunda da aceleci davranır. Nitekim bir âyet-i kerîmede mealen şöyle buyrulmaktadır:

"İnsan, bazen şerri, tıpkı hayrı istercesine ister. Pek acelecidir bu insan." (İsrâ Suresi, 17/11)

Bu ayetten de anlaşıldığı gibi insan, hakkında neyin hayırlı, neyin şer olacağını bilmediğinden, fani zevklerin peşine düşer ve onları talep eder. Bir dirhem hazır lezzeti, ebedî hayattaki batmanlarca lezzete tercih eder.

İnsanın nihayetsiz arzularını, ancak her şeye her şeyden daha yakın olan ve her insanın kalbinden geçeni hakkıyla bilen bir Kadîr-i Mutlak yerine getirebilir. Nitekim bir ayette mealen şöyle buyrulur: *"Kullarım beni senden soracak olurlarsa, bilsinler ki, ben onlara pek yakınım. Bana dua edenin duasına icabet ederim."* (Bakara Suresi 2/186)

Ayette; *"Bana dua edin, size cevap vereyim"* buyurulması, her duaya cevap verildiğini ancak her duayı kabul edip etmemenin ise Cenab-ı Hakk'ın hikmetine tabi olduğunu ifade etmektedir. Demek ki cevap vermek ayrıdır, kabul etmek ayrıdır. Bazı müfessirler de 'duadan maksadın, ibâdet ve itaat; icabetten maksadın da sevap' olduğunu ifade etmişlerdir.

Üstad Hazretleri; *"Eğer desen: "Birçok defa dua ediyoruz, kabul olmuyor. Halbuki, âyet umumîdir..her duaya cevap var, ifade ediyor"* sualine şu harika cevabı verir:

"Cevap vermek ayrıdır, kabul etmek ayrıdır. Her dua için cevap vermek var; fakat kabul etmek, hem ayn-ı matlubu vermek Cenab-ı Hakk'ın hikmetine tâbi'dir. Meselâ: Hasta bir çocuk çağırır: "Ya Hekim! Bana bak." Hekim: "Lebbeyk" der.. "Ne istersin?" cevab verir. Çocuk: "Şu ilâcı ver bana" der. Hekim ise; ya aynen istediğini verir, yahut onun maslahatına binaen ondan daha iyisini verir, yahut hastalığına zarar olduğunu bilir, hiç vermez. İşte Cenab-ı Hak, Hakîm-i Mutlak hazır, nâzır olduğu için, abdin duasına cevap verir. Vahşet ve kimsesizlik dehşetini, huzuruyla ve cevabıyla ünsiyete çevirir. Fakat insanın hevaperestane ve heveskârane tahakkümüyle değil, belki hikmet-i Rabbaniyenin iktizasıyla ya matlubunu veya daha evlâsını verir veya hiç vermez."

Şunu da ifade edelim ki, dualar ve ilticalar sadece dünyaya ve dünya hayatına bakmıyor. Her dua ve iltica ölümü def' etse, o zaman hiçbir insanın ölmemesi iktiza ederdi ki, bu da adetullah açısından mümkün değildir.

"... Eğer dua çok edildiği halde beliyeler def' olunmazsa, denilmeyecek ki, 'Dua kabul olmadı.' Belki denilecek ki, 'Duanın vakti kaza olmadı.' Eğer Cenâb-ı Hak, fazl ve keremiyle belâyı ref etse, nurun alâ nur, o vakit dua vakti biter, kaza olur."

"Demek, dua bir sırr-ı ubûdiyettir. Ubûdiyet ise, hâlisen livechillâh olmalı. Yalnız aczini izhar edip, dua ile Ona iltica etmeli, rububiyetine karışmamalı. Tedbiri Ona bırakmalı, hikmetine itimad etmeli, rahmetini itham etmemeli."

Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi kâinatta insanı sıkan ve rahmet-i İlahiyeye sevkeden umumî kanunların gayesi ve hikmeti, insanın acizliğini hissedip sonsuz kudret sahibi olan Rabbine iltica etmesi ve O'ndan medet dilemesidir.